

«Έλαμψε τὸ τῆς χάριτος ἕαρ»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος

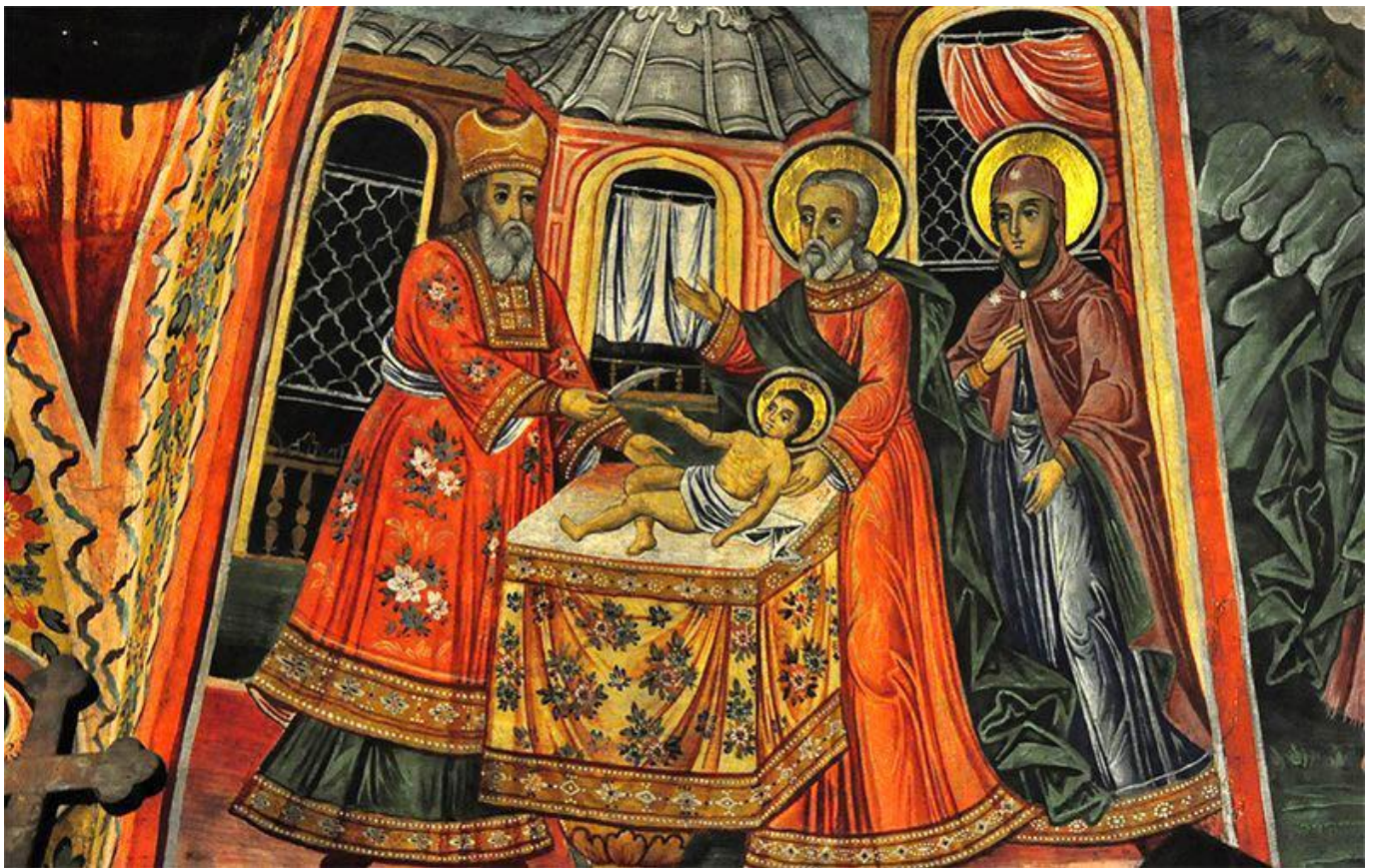

Την κατά σάρκα Γέννηση του Κυρίου μας ακολουθεί η Περιτομή, που κατά το έθος των Εβραίων γινόταν την ογδόη ημέρα από της Γεννήσεως άρρενος τέκνου.

Έτσι και «ο πάντων ποιητής και Δεσπότης» Κύριος ανεδείχθη «του νόμου πληρωτής ως ουκ αντίθεος υπάρχων». Υπέστη, λοιπόν, την κατά τον νόμον περιτομή, «όπως παύση τα σκιώδη -για να δώση τέλος στην σκιά του νόμου και στις προφητείες- και (όπως) περιέλη - ξεσκεπάση- το κάλυμμα των παθών ημών» (Απολυτίκιο εορτής).

Και η Περιτομή, επομένως, όπως εξ άλλου και όλα τα γεγονότα στην Εκκλησία μας, αποσκοπεί στην εκπλήρωση του σχεδίου της θείας οικονομίας, που είναι η σωτηρία του ανθρώπου. Ακόμη και το όνομα Ιησούς που έλαβε ο Χριστός κατά την Περιτομή σημαίνει «Σωτήρ». «Συγκαταβάς ο Σωτήρ τω γένει των ανθρώπων κατεδέξατο σπαργάνων περιβολήν, ουκ εβδολεύξατο σαρκός περιτομήν» (Στιχηρό Ιδιόμελο του Εσπερινού της εορτής).

Πως θα μπορούσαμε, άλλωστε, να φανταστούμε ότι Εκείνος που «έλαβε μορφήν δούλου» για την σωτηρία των ανθρώπων, δεν θα δεχόταν τώρα, για τον ίδιο λόγο, και να περιτμηθή; Πράγματι, «ουκ επησχύνθη ο πανάγαθος Θεός αποτμηθήναι υπέρ ημών» (Θεοτοκίον του Εσπερινού).

Γι' αυτό, λοιπόν, «ο των όλων Κύριος περιτομήν υπομένει», διότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, «βροτών τα πταίσματα ως αγαθός περιτέμνει» (Κοντάκιο εορτής).

Η περιτομή του Κυρίου είναι, συνεπώς, συμβολική: ο Χριστός, υπακούοντας στις διατάξεις του νόμου, αποτέμνει την σάρκα, για να μας δείξη ότι, προκειμένου να αποκτήσωμε την σωτηρία, χρειάζεται να κάνωμε και μείς το ίδιο, να περικόψωμε όχι απλώς την σάρκα αλλά ολόκληρο «το κάλυμμα των παθών» μας.

Επομένως, η χειροποίητος περιτομή είναι ο τύπος της αχειροποίητου, όπως τονίζεται στο αποστολικό ανάγνωσμα της ημέρας. » Εν αυτώ» (εν τω Κυρίω), λέει

ο Απόστολος Παύλος στους Κολοσσαείς, «περιετμήθητε περιτομή χειροποιήτω εν τη απεκδύσει του σώματος των αμαρτιών της σαρκός» (Κολοσ., β' 11).

Εφ' όσον, λοιπόν, ο Κύριος είναι «ο πληρωτής του νόμου», έρχεται να συν-πληρώση και μάλιστα να αναπληρώση την σαρκική περιτομή, που γινόταν για τον καθαρισμό ενός μόνον μέρους του σώματος, με την πνευματική περιτομή, που γίνεται για τον καθαρισμό του όλου ανθρώπου από την αμαρτία.

Έτσι, συνδέεται η Περιτομή με την εν σαρκί Γέννηση του Κυρίου. Από την στιγμή που ο Κύριος ενδύθηκε την ανθρώπινη σάρκα και μας έκανε «υιού υιοθεσίας», αυτομάτως γίναμε και κληρονόμοι Θεού και συγκληρονόμοι της Βασιλείας Του (Ρωμ. η' 16-17). Δεν γίνεται, ασφαλώς, ο κληρονόμος να μην αναδεικνύεται άξιος της κληρονομίας που έλαβε και μάλιστα δωρεάν. Χρειάζεται να ανταποκριθή στο δώρο που του έγινε: «συνταφέντες τω Κυρίω εν τω βαπτίσματι, εν αυτώ και συνηγέρθητε διά της πίστεως της ενεργείας του Θεού (ο.π. 12) – και κάπως έτσι η Περιτομή παραπέμπει, με την σειρά της, στο επόμενο λειτουργικό γεγονός, στην Βάπτισμα του Κυρίου!

Οι υμνογράφοι της Εκκλησίας μας, εξ άλλου, ευρισκόμενοι σε απόλυτη συνάφεια με τα λειτουργικά κείμενα, περιγράφουν την περιτομή του Κυρίου ως πέρασμα από την εποχή του νόμου στην εποχή της χάριτος. «Ο Λόγος σαρκωθείς εις λήξιν του νόμου περιετμήθη, απαρχάς δε θείας χάριτος και ζωής ακηράτου (=άφθαρτης) ημίν δίδωσιν» (τροπάριο γ' ωδής του Κανόνος της εορτής). Και αλλού: «(το) περιτέμνεσθαι πέπαυται αφ' ου Χριστός περιετμήθη» (τροπάριο δ' ωδής). Στο Συναξάρι, μάλιστα, τονίζεται: «Χριστού περιτμηθέντος ετμήθη νόμος και του νόμου τμηθέντος εισήχθη χάρις».

Εκεί όμως που αισθητοποιείται περισσότερο η εικόνα του περάσματος στην νέα εποχή είναι στο ακόλουθο τροπάριο: «Σάββατα Περιτομή τε, το φρύαγμα των Εβραίων, του επιφανέντος Χριστού πέπαυται και έλαμψε το της χάριτος έαρ» (ε' ωδή του Κανόνος της εορτής), που σημαίνει ότι, με την φανέρωση του Χριστού, η παραφορά (το φρύαγμα) των Εβραίων με τα Σάββατα και την περιτομή έχει πλέον σταματήσει και έλαμψε το φως (μεταφορικά, το έαρ) της χάριτος του Κυρίου.

Κοντολογίς, η χρήση του ρήματος «παύω» σε χρόνο παρακείμενο και έγκλιση οριστική («πέπαυται») δηλώνει ακριβώς ότι μια παλαιά συνήθεια, στην προκειμένη περίπτωση η περιτομή, με την οποία οι Εβραίοι παραφέρονταν -«το φρύαγμα των Εβραίων»- ανήκει πλέον οριστικά στο παρελθόν και ανέτειλε αμετάκλητα - χαρακτηριστική και εδώ η χρήση της οριστικής αορίστου- η εποχή της χάριτος. Η ογδόη, εξ άλλου, ημέρα «τύπον φέρει του μέλλοντος αιώνος» και «εξεικονίζει την άληκτον ζωήν».

Να γιατί ο Παύλος τονίζει στους Κολοσσαείς: «ως ούν παρελάβετε τον Χριστόν, εν αυτώ περιπατείτε», όπως δηλαδή παραλάβετε τον Χριστό, έτσι ακριβώς να ζητε, «ερριζωμένοι εν Αυτώ, και εποικοδομούμενοι και βεβαιούμενοι εν τη πίστει, καθώς εδιδάχθητε» (Κολοσ., β' 6-7).

Η προτροπή αυτή του Παύλου αποτελεί, συγχρόνως, ένα μήνυμα προς όλους εμάς, να προσέχουμε να μην παρασυρώμαστε από «τα στοιχεία του κόσμου», που δεν στοιχούν στην «κατά Χριστόν» ζωήν (ο.π. 8-9).

Είναι ανάγκη να λάβουμε όλοι μας πολύ σοβαρά υπ' όψιν τα λόγια του Παύλου. Προτού έλθη το πλήρωμα του χρόνου και του νόμου και λάμψη η εποχή της χάριτος, ήμασταν όλοι «απερίτμητοι», βουτηγμένοι στην αμαρτία, τώρα όμως που ο Χριστός μας «συνεζωποίησε», χαρίζοντάς μας «πάντα τα παραπτώματα», ώστε να ήμαστε «εν Χριστώ πεπληρωμένοι», δεν έχουμε πλέον καμμία δικαιολογία να συνεχίσουμε να ζούμε ως «νενεκρωμένοι τη αμαρτία».

Τώρα που «φανερώθηκε ο Χριστός, η ζωή ημών» (Κολ. γ' 4), ας επιχειρήσουμε όλοι μας, με την είσοδό μας, μάλιστα, στο νέο έτος, μια ηρωική προσπάθεια να αντισταθούμε στα κελεύσματα των καιρών και ας αποφασίσουμε να κάνουμε επί τέλους περιτομή στα πάθη μας και στην «ευπερίσπαστη» αμαρτία, για να ζήσουμε πλέον και να συζηήσουμε ως πραγματικά αναστημένοι και ολότελα ανακαινισμένοι από το φως της χάριτός Του.

Να ευχηθούμε, επίσης, ο τεχθείς και περιτμηθείς «διά την ημών σωτηρίαν» Κύριος να μας χαρίζη πλούσια τα ελέη Του και μεγάλη την μετάνοια κατά το νέο έτος της χρηστότητός Του, που είθε να ανατείλη Ειρηνικό και Σωτήριο για όλους τους ανθρώπους!

Αμήν!

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN